

Önsöz

“Amerika başından beri ibadet özgürlüğüne büyük değer veren bir yer olmuştur. Üzücüdür ki dünyada birçoğu bu özgürlükten faydalanamıyor... Biz daha iyi bir yarına ulaşmak amacıyla güç ve bilgelik için dua ediyoruz - tüm inançlardan gelen iyi insanların, Hristiyanlar ve Müslümanlar, Yahudiler ve Hinduların kalplerini dinleyebilecekleri ve inançlarına göre ibadet edebilecekleri bir dünya.”

-- Başkan Donald J. Trump

Din özgürlüğü el üstünde tutulan bir Amerikan değeri ve evrensel bir insan hakkıdır.

Din özgürlüğünün Amerikan dış politikasının merkezi bir ögesi olarak desteklenmesini belirleyen çok önemli bir mevzuat olan Uluslararası Dini Özgürlükler Yasası onaylanalı 19 yıl olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri ahlaki bir zorunluluk olarak din özgürlüğünü desteklemektedir. Yine aynı şekilde önemli olarak, bu insan hakkını etkili bir şekilde koruyan ülkeler daha istikrarlı, ekonomik canlılığa sahip ve barışçıl olduklarından din özgürlüğünü destekliyoruz. Hükümetlerin bu hakkı korumadaki başarısızlığı, ancak istikrarsızlığı, terörü ve şiddeti beslemektedir.

Kongreye sunulan yıllık rapor yaklaşık 200 ülke ve bölgede dini özgürlüklerin durumuyla ilgili ayrıntılı ve gerçeklere dayanan genel bilgi vermekte ve hükümetleri terörist gruplar ve bireyler tarafından gerçekleştirilen ihlaller ve istismara dair anlatıları belgelendirmektedir.

Amerika'nın uluslararası din özgürlüğünü desteklemesi dünyanın en savunmasız halklarının hakları için direnilmesini talep etmektedir. IŞİD'in geçtiğimiz birkaç yılda Orta Doğu'daki dini ve etnik azınlıklara yaptığı acımasız muamele büyük bir dikkat çekti. 2016 Yıllık Raporu bu düşmanlıkların detaylarını içeriyor.

IŞİD tecavüz, adam kaçırmak, esir etmek ve öldürmek için çeşitli dinlere mensup ve etnik kökene sahip bireyleri hedef almıştır ve almaya devam etmektedir. IŞİD açık bir şekilde kendi kontrolü altındaki bölgelerde Yezidiler, Hristiyanlar ve Şii Müslümanlara karşı yapılan soykırımın sorumlusudur. IŞİD aynı zamanda yine bu aynı gruplara ve bazı durumlarda Sünni Müslümanlar, Kürtler ve diğer azınlıklara karşı insanlık suçları ve etnik temizlikten de sorumludur. Bu grupların ve şiddet içeren ekstremizmin hedefi olan diğerlerinin korunması Trump Yönetimi için bir insan hakları önceliği olmaya devam etmektedir.

Bu rapor hem hükümetler hem de vatandaşlar için inanç liderleri, yasa koyucular, hak savunucuları, akademisyenler, iş dünyası liderleri, çok taraflı kurumlar ve sivil toplum örgütlerinin çalışmalarına ışık tutmaya yardımcı olacak bir kaynak görevi görmektedir.

Bizler insan hakları ve temel özgürlüklerin korunmasını ilerletmekte sıkı bir kararlılığa sahibiz. Bu raporun yayınlanması dünya genelinde yaşamlarını inançları doğrultusunda barış içinde yaşamak isteyen herkesin sesini duyurmaktadır.

Dışişleri Bakanlığı'nın Uluslararası Dini Özgürlükler 2016 Yılı Raporu'nu Amerika Birleşik Devletleri Kongresi'ne sunarım. Kongrenin uluslararası dini özgürlüklere verdiği uzun süreli destek için teşekkür ediyor ve bu evrensel insan hakkının muhafazası ve korunması için Kongre ile çalışmak için sabırsızlanıyorum.

Rex. W. Tillerson
Dışişleri Bakanı

KIBRIS 2016 ULUSLARARASI DİNİ ÖZGÜRLÜKLER RAPORU

1974'ten bu yana Kıbrıs'ın güneyi Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti'nin yetkisindedir. Kuzeyi ise kendini, 1983 yılında "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" ("KKTC") olarak ilan etmiş olan Kıbrıslı Türklerin idaresindedir. Amerika Birleşik Devletleri de dahil, Türkiye dışında başka herhangi bir ülke "KKTC'yi" tanımamaktadır. Önemli miktarda Türk askeri adada kalmıştır. BM Barış Gücünün (UNFICYP) kontrolünde olan bir ara bölge ya da "yeşil hat" iki tarafı birbirinden ayırmaktadır.

KIBRIS CUMHURİYETİ

Yönetici Özeti

Anayasa din temelinde ayrımcılığı yasaklamakta ve kişilerin özgürce ibadet etme, dini öğrenme ve dini gereklerini yerine getirmelerini güvence altına almaktadır. Kıbrıs'taki Rum Ortodoks Kilisesi'ne kendi iç işlerini düzenleme ve yönetme münhasır hakkını verir ve İslami bir kurum olup ibadet yerleri ve Müslümanların hayır işleri için bağışladıkları arazileri yöneten Evkafı tanır. Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti Kıbrıslı Türklere, kendi kontrolünde olan bölgelerdeki dini yerlere erişim hakkı tanımıştır. Buna yaklaşık 1000 Kıbrıslı Türk ve yabancı uyruklunun Hala Sultan'a yapmış oldukları ziyaretler de dahildir. Kıbrıs Cumhuriyeti kontrolündeki bölgede bulunan altı cami günde beş kez ibadet edilebilecek şekilde açıktır ve abdest için de gerekli olanaklara sahiptir. İki diğer cami de açıktır ancak bazı olanakları eksiktir. Hükümet dini grupların camileri iyileştirmesine izin vermemiştir. Ombudsman ofisi bir bireyin medeni nikah belgesinde dinini belirtme yasal gerekliliğinin bireylerin gizlilik haklarını ihlal ettiği ve onları hükümet ve diğer makamlarla muhatap oldukları durumlarda olası bir ayrımcılığa maruz bıraktığını belirtmiştir. Bir devlet anaokulu öğrencilerini, ebeveynlerin izni olmadan "kutsal kalıntılara" ibadet için bir kiliseye götürmüştür. Ombudsman ziyaretin din özgürlüğü prensipleri ve devletin tüm dinler karşısında tarafsızlığına uymadığına kanaat getirdi. Hükümet, dini gerekçelerle askerlik yapmak istemeyenlere daha uzun askerlik yapma şartını koşmuştur.

Yahudi cemaati bazı saldırı, sözlü taciz ve vandalizm olayları yaşandığını bildirmiştir. Bazı dini azınlık grupları çoğunluk gruplarının dini törenlerine katılmak için baskı altında olduklarını bildirmiştir. Rum Ortodoks çoğunluğunun üyeleri dinlerini değiştirmeleri halinde bazen sosyal dışlanmışlıkla karşı karşıya kaldıklarını belirtmiştir. Adadaki ana dini grupların liderleri bir araya gelmeye devam etmiştir. Dini liderler basın yoluyla bir açıklama yaparak yıkılan veya ihmal edilmiş ibadet yerleri ve mezarlıklara daha iyi erişim sağlanması dahil olmak üzere

din özgürlüğüyle ilgili kısıtlamaların ortadan kaldırılması çağrısında bulunmuştur. Kırsal alandaki bir cami kundaklama sonucunda büyük oranda zarar görmüştür.

ABD Elçiliği mensupları hükümet, STÖ'ler ve dini liderlerle bir araya gelerek ada çapında dini yerlere erişim de dahil din özgürlüğüyle ilgili hususları konuşmak için görüşme yapmışlardır. ABD Din ve Küresel İşler Özel Temsilcisi, Kıbrıs müftüsü ve Rum Ortodoks başpiskoposu gibi dini liderlerle din özgürlüğünün durumunu konuşmuştur. Elçilik yetkilileri, dini liderleri diyaloglarını devam ettirmeye ve “yeşil hattın” her iki tarafındaki dini öneme sahip yerlerin karşılıklı olarak ziyaret edilmesi konusunda cesaretlendirmiştir.

1. Bölüm Dini Demografi

ABD hükümeti adadaki toplam nüfusun 1.2 milyon (Temmuz 2015 tahmini) olduğunu tahmin etmektedir. 2011 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti tarafından yapılan nüfus sayımında Kıbrıs Cumhuriyeti kontrolündeki bölgede nüfus 858,000'in üzerinde çıkmıştır. 2011 sayımı verilerine göre, Kıbrıs Cumhuriyeti kontrolündeki bölgede nüfusun %89.1'i Rum Ortodoks ve %1.8'i ise Müslümandır. Mevcut diğer dini gruplar arasında Roma Katolik (2.9%), Protestan (%2), Budist (1%), Katolik Maronitler (%0.5), Ermeni Ortodoks (%0.3), Yahudiler, Yehova'nın Şahitleri ve Bahailer bulunmaktadır. Yakın zamanda gelen göçmenler ve göçmen işçiler ise ağırlıklı olarak Roma Katolik, Müslüman ve Budist'tirler. Ülkedeki Baş Haham ise mevcut Yahudilerin sayısının 3,000 civarında olduğunu tahmin etmektedir. Bunların çoğu başka bir yerde doğmuştur.

II. Bölüm Devletin Din Özgürlüğüne Olan Saygısı

Yasal Çerçeve

Anayasa din temelinde ayrımcılığı yasaklar ve kişilerin özgürce ibadet etme, dini öğrenme, bireysel ya da toplu olarak özelde ya da toplum içinde ibadet etme, dinini öğretme ve gereklerini yerine getirme hakkını ulusal güvenlik veya kamu sağlığı, güvenliği, düzeni ve ahlakı ya da temel özgürlüklerin korunmasını da dikkate alarak getirilecek sınırlamalarla korur. Anayasa, doktrinleri veya ayinleri gizli olmayan tüm dinlerin serbest olduğunu ve yasalar önünde eşit olduğunu belirtmektedir. Anayasa, bir kişinin dinini değiştirme hakkını korumakta ve kişinin dinini değiştirmesi ya da değiştirmesine engel olmak amacıyla fiziki ya da ahlaki baskı kullanılmasını yasaklamaktadır. Ombudsman, din özgürlüğü dahil insan haklarını ihlal eden, yasalara veya düzgün idare kurallarına aykırı olan her türlü kamu hizmeti veya yetkilisi aleyhinde yapılan şikayetleri araştırma ve genel olarak vatandaşların haklarını ve insan haklarını koruma yetkisine sahip olan

bağımsız bir devlet kurumudur. Ombudsman yanlış işlerin düzeltilmesi için önerilerde bulunur ancak bunları düzeltecek adımların hangileri olduğunu belirtmez.

Anayasa Kıbrıs Rum Ortodoks Kilisesi'nin iç işlerini ve mülkünü, kendi ilkeleri ve kuralları uyarınca düzenleme ve yönetme konusunda münhasır hak sahibi olduğunu belirtir. Yasa gereği Kıbrıs Kilisesi sadece ticari faaliyetleriyle ilgili vergi vermektedir.

Anayasa, Kıbrıslı Türklerin dini faaliyetlerini düzenleyen İslami kuruluş Evkaf için de ana esasları belirlemektedir. Evkaf da vergiden muaftır ve kendi yasaları ve ilkeleri doğrultusunda kendi iç işleri ve mülkünü düzenleme ve yönetme münhasır hakkına sahiptir. Hiçbir yasal, idari düzenleme veya diğer bir kanun Kıbrıs Kilisesi veya Evkafa karşı olamaz veya onlara müdahale edemez. Evkaf sadece Kıbrıslı Türklerin idaresi altında olan bölgede faaliyet göstermektedir ve hükümet kontrolü altındaki bölgede yer alan camileri yönetmemektedir; bu camileri hükümet korumaktadır. Hükümet kontrolü altındaki bölgelerde yer alan camiler hükümetten mali destek almaktadır.

Anayasa, Kıbrıs Kilisesi ve İslam'ın yanı sıra başka üç dini grubu daha tanımaktadır: Katolik Maronitler, Ermeni Ortodoksları ve "Latinler" (Kıbrıslı Roma Katolikleri). Bunların tümü kurum olarak vergiden muaftır ve örneğin kendi okullarını işletme maliyetlerini karşılamak veya özel okullara giden grupların üyelerinin okul harçları için veya kendi kültürel kimliklerini koruma amaçlı faaliyetler için, her grubun ihtiyaçlarına bağlı olarak kültür ve eğitim konularında hükümetten sübvansiyon alma hakkına sahiptirler.

Anayasanın tanıdığı beş dini grubun dışında kalan dini grupların devlete kayıt yaptırmalarına gerek yoktur. Ancak, mali işlem yapabilmek ve banka hesabına sahip olabilmek için kar amacı gütmeyen kuruluş olarak tescil edilmeleri gerekmektedir. Tescil için söz konusu dini grubun bir avukat aracılığıyla amacını ve direktörlerinin isimlerini belirten bir başvuru yapması gerekmektedir. Kar amacı gütmeyen kuruluş olarak tescil edilen dini gruplar vergiden muaftır ve hükümete yıllık rapor sunmaları gerekmektedir; hükümetten sübvansiyon alma hakkına sahip değildirler.

Devlet, önemli tatillerin öncesinde düzenlenen dini ayinlere Rum Ortodoks dini öğretiminin bir parçası olarak devlete ait ilk ve orta öğretim kurumlarından katılımı şart koşmaktadır. Eğitim Bakanlığı (EB) başka dini gruplardan olan ilkokul öğrencilerinin velilerinden gelecek talep üzerine dini törenler ile eğitimlere katılmamalarına izin verebilmektedir. Ancak ilkokul çağındaki Rum Ortodoks

çocukların katılmama seçenekleri bulunmamaktadır. Bakanlık, orta okul öğrencilerine, din veya inanç gerekçesiyle din eğitime katılmama izni verebilmekte ve herhangi bir nedenle velilerin talebi ya da 16 yaşın üzerinde olmaları halinde kendi talepleri üzerine dini ayinlere katılmamalarına olanak tanımaktadır.

Dine dayalı vicdani retçiler Milli Muhafız Ordusunda fiili askerlik görevinden ve seferberlik hizmetinden muaftırlar; ancak alternatif hizmette bulunmaları gerekmektedir. Vicdani retçiler için iki seçenek mevcuttur: gün içinde daha az süre hizmet gerektiren ve normal 14-aylık askerlik görevinden en fazla dört ay daha uzun süren silahsız askerlik görevi; veya normal askerlik görevinden en fazla sekiz ay daha uzun süren ve yine gün içinde daha kısa süre yapılan sosyal hizmet görevi. Askerliği ya da alternatif hizmeti reddetmenin bedeli 3 yıla kadar hapis veya 6,000 Euro'ya (6,322 USD) kadar para cezası ya da her ikisidir. Dini gerekçelerle de olsa her ikisini de yapmayı reddedenler dürüst olmama ya da ahlaksızlık içeren bir suç işlemiş sayılırlar ve kamu görevi icra etmekten men edilirler ve özel güvenlik hizmetleri sağlamak için izin almaları da mümkün olmaz.

Hükümet Uygulamaları

Kıbrıslı Türklere hükümet kontrolünde bulunan bölgedeki dini yerlere erişim hakkı verilmiştir; ancak Müslüman cemaati liderleri hükümetin kültürel miras alanlarında yer alan 17 camiye tam erişim ve yönetim hakkını kendilerine vermediğini belirtmişlerdir. Hükümet kontrolündeki bölgede bulunan bu 17 caminin sekizi açıktı. Bunların altısı günde 5 vakit olan ibadet saatlerinde erişime açıktı ve abdest için gerekli olanaklara sahipti. Müslüman bir lider, hükümet kontrolünde bulunan bölgedeki Bayraktar ve Dali camilerinde abdest olanakları ve tuvalet olmadığını belirtti. Hükümet kontrolünde bulunan bölgedeki Kıbrıslı Türk mallarının gözetiminden sorumlu olan İçişleri Bakanlığı, Bayraktar ve Dali Camileri hariç olmak üzere, Baf Camisi dahil, işlevsel olan diğer tüm camilerde abdest ve tuvalet olanaklarının mevcut olduğunu bildirdi. İletişim ve Bayındırlıktan sorumlu Bakanlık ile Eski Eserler Dairesi söz konusu caminin Orta Çağ'dan kalma Venedik şehir surlarının içinde olmasında dolayı buraya kanalizasyon borularının döşenmesinin imkansız olduğundan ve bu nedenle de 100m (330 ayak) kadar ileride tuvalet olanağı sağlandığını belirtti. Bir Müslüman liderin camilerin işleyişiyle ilgili iyileştirmeler yapmak için izin talep etmesiyle ilgili olarak hükümet yıl sonuna kadar henüz bir karar almamıştı ve açık olan camilerin sayısında veya bu camilerde mevcut olan abdest ve tuvalet olanaklarının sayısında herhangi bir değişiklik olmadı.

Geçmiş yıllarda olduğu gibi Eski Eserler Dairesi ülkedeki en önemli dini yer olan Hala Sultan Tekkesi'ni yalnızca normal müze çalışma saatlerinde açık tutmuş, bu nedenle de erişim günde beş vakit olan ibadet saatlerinin sadece ikisiyle sınırlandırılmıştır. Caminin imamı, sonbahar/kış aylarında caminin öğleden sonra saat 17:00'ten sonra ve bahar/yaz aylarında ise akşam 19:30'dan sonra da açık kalması için İçişleri Bakanlığı ve Eski Eserler Dairesi'nden izin talep etmek durumunda kalmıştır. Kıbrıslı Türklerin dini yerleri ziyaret amacıyla "yeşil hat" üzerinden kimlik kontrolü olmaksızın geçiş yapabilmek için devletteki gerekli onay sürecini kolaylaştıran UNFICYP'e (BM Barış Gücü) talepte bulunmaları gerekmektedir.

Hükümet yıl içinde bir kez daha Kıbrıslı Türk olmayan hacıların Hala Sultan Tekkesi'ni ziyaret ederek özel günlerde ibadet etmeleri için "yeşil hattın" güneyine geçişlerinde vize gerekliliğini kaldırdı. 1 Temmuz'da 1,000'den fazla hacı hükümet kontrolündeki bölgeye geçerek Ramazan Bayramı nedeniyle ibadet amaçlı Hala Sultan Tekkesi'ne gitmiştir. 15 Eylül tarihinde ise polis ibadet amacıyla 1,000 Kıbrıslı Türk, Türk ve diğer yabancı uyrukluların Kurban Bayramı'nda ibadet üzere Hala Sultan Tekkesi'ne gidişine eşlik etmiştir.

Evanjelic Hristiyan Merkezi rahibinin 2015'te hapisanedeki Ortodoks Hristiyanlar ile Müslümanlara tanınmakta olan ibadet hizmetlerine erişim olanaklarının Evanjelic mahkumlara tanınmadığına dair beyanatını reddeden bir Kıbrıs Polis çavuşu tüm dini grupların hapisanede aynı haklara sahip olduklarını ve talep edilmesi halinde daha sık ibadet etmekte serbest olduklarını belirtti. Bu konuda rahipten alınmış bir yanıt mevcut değildir.

Ombudsman ofisi Ocak ayında, Ayrımcılığın Önlenmesi Makamı olarak yasadaki bir bireyin medeni nikah belgesinde dinini belirtme gerekliliğinin bireylerin gizlilik haklarını ihlal ettiği ve onları hükümet ve diğer makamlarla muhatap oldukları durumlarda olası bir ayrımcılığa maruz bıraktığını belirtmiştir. Ombudsman yasanın ilgili maddesinin dine herhangi bir atıfta bulunulmasını ortadan kaldıracak şekilde değiştirilmesini tavsiye etti. Medeni nikah belgeleri yıl sonunda hala dini belirtmeye devam ediyordu.

Ombudsman Ağustos ayında Kıbrıs Hümanistler Derneği'nin, bir devlet anaokulunun öğrencilerini ebeveynlerinin izni olmadan "kutsal kalıntılara" ibadet için bir kiliseye götürmelerine karşı yapılan bir şikayet hakkında bir rapor hazırladı. Ombudsman ziyaretin din özgürlüğü prensipleri ve devletin tüm dinler karşısında tarafsızlığına uymadığına kanaat getirdi. Rapor, okulların bu tür faaliyetlere dahil olmamaları gerektiğini belirtirken, Eğitim Bakanlığı'nı bunun

tekrarlanmasını önleyecek uygun önlemi almaya çağırıldı. Ombudsman raporuna karşılık olarak Kıbrıs Kilisesi başpiskoposu 22 Eylül'de, insanların inançlarını nasıl yerine getireceklerini söylemenin Ombudsmanın işi olmadığını ve inanç işlerine karışmaması gerektiğini söyledi.

Eğitim Bakanlığı'nın öğrencilerin okullarda din eğitiminden muaf tutulması kurallarına dair söz konusu genelgesi hakkında yorum yapan, çocuk haklarını gözetmekten sorumlu bağımsız devlet yetkilisi Çocuk Haklarının Korunması Komiseri Ağustos ayında öğrencilerin ve/veya velilerinin din eğitiminden muaf tutulma taleplerinin gerekçelerini belirtmek zorunda bırakılmamaları gerektiğini yazdı.

9 Kasım'da Savunma Bakanı Christoforos Fokaides II. Dünya Savaşı sonrasında adadaki kamplarda alıkoyulan Yahudi Soykırımını gazilerini anmak amacıyla bir anıtın açılışını yaptı.

Geçmiş yıllarda olduğu gibi askere girenlerin yemin töreni esnasında Kıbrıs Kilise mensuplarının okuduğu duaya katılmaları şarttı. Başka dinlerden olanlar, ateistler ve vicdani sebeplerle bu yemini etmek istemeyenlerden yemin töreninde ellerini kaldırmaları istenmemişti. Onlar ayrı bir toplantıda bağlılık yemini etmişlerdir.

III. Bölüm Toplumun Din Özgürlüğüne Olan Saygısı

Din ve etnik köken genellikle birbiriyle yakından ilişkili olduğundan birçok olayın sadece dini kimliğe dayalı olarak sınıflandırılması zordur. Yahudi Cemaati temsilcileri *yarmulke*'li ve *payot*'lu (saçın yan tarafında bukleleri olan) kişilere karşı bazı saldırı ve sözlü taciz olayları yaşandığını bildirmişlerdir. Yıl sonu itibarıyla polis bu olayların hiçbiri için herhangi bir şüpheliyi tutuklamamıştır.

Azınlık dinlerine ait gruplar kamuya açık dini törenlere katılma konusunda toplumsal baskı altında olduklarını bildirmiştir. Örneğin çeşitli dini azınlıkların çocuklarının, katılmamak üzere muafiyet talep etme seçeneğine sahip olmalarına rağmen okuldaki dini törenlere katılma konusunda baskıyla karşılaştıklarını söyledi. Maronit cemaati, Maronit milli muhafız mensuplarının da böyle bir baskıyla karşı karşıya kaldıklarını bildirmiştir. Rum Ortodoks olup da İslam dahil başka bir dine geçenlerin sosyal dışlanmayla karşılaşma korkusuyla din değiştirdiklerini aile ve arkadaşlarından gizledikleri belirtilmiştir.

Lefkoşa'nın batısında, ara bölgedeki Denya köyünde bulunan ve resmi miras alanı olan Denya camisi 21 Şubat'taki kundaklama sonrasında büyük hasar görmüştür. Hükümet bu saldırıyı kınamış ve caminin 2 Mart'ta tamamlanan restorasyon

çalışmalarına katkıda bulunmuştur. Polisin yaptığı soruşturma neticesinde herhangi bir tutuklama yapılmamıştır.

BM himayelerindeki çözüm müzakerelerinin bir parçası olarak kurulan iki toplumlu çalışma gruplarından biri olan Kültürel Miras Teknik Komitesi (KMTK) Nisan ayında Küçük Proje Faaliyetleri girişimi dahilinde Limasol'daki Arnavut ve Köprülü camilerinin restorasyonunu Lefkoşa kazasındaki Matyat camisinin restorasyonunun hızlandıracağını duyurmuştur.

Adadaki başlıca dini grupların liderleri düzenli olarak bir araya gelmeye ve ara bölgenin her iki tarafındaki ibadet yerlerini ziyaret etmeye devam etmişlerdir. 10 Şubat tarihinde beş ana dini grubun liderleri, Kıbrıs Kilisesi Başpiskoposu II. Hrisostomos, Kıbrıs Müftüsü Dr. Talip Atalay, Maronit Katolik Kilisesi Başpiskoposu Soueif, Kıbrıs Ermeni Ortodoks Kilisesi'nin bir temsilcisi (Başpiskopos yurt dışındaydı) ve Kıbrıs'taki Latin Katolik Kilisesini temsilen Rahip Jerzy Kraj basın yoluyla bir açıklama yaparak yıkılan veya ihmal edilmiş ibadet yerleri ve mezarlıklara daha iyi erişim sağlanması dahil olmak üzere dini özgürlüklerle ilgili kısıtlamaların ortadan kaldırılması çağrısında bulunmuştur. Mart ayında dini liderler iki toplum liderine ortak bir mektup göndererek bir çözüm durumunda dini kurumlara ait olan malların yönetimine dair beklentilerini ortaya koydular. Yine aynı ay, Kıbrıs Müftüsü Atalay ve Başpiskopos II. Hrisostomos'u temsilen Neapolis Piskoposu Porfyrios, Cenevre'deki İnsan Hakları Konseyi'nde ortak bir sunum yaparak adanın dört bir yanında din özgürlüğünün sağlanması için ortaya koydukları işbirliği çabalarının önemine işaret etmişlerdir.

Tüm dini azınlık gruplarının mensupları hükümet kontrolündeki bölgede Kıbrıs Kilisesi ile diğer dini topluluklarla olan ilişkilerin samimi olduğunu söylemeye devam etmişlerdir.

IV. Bölüm ABD Hükümetinin Politikası

Elçilik yetkilileri, Kıbrıs'ı ikiye bölen “yeşil hattın” her iki tarafında da dini yerlere erişim gibi din özgürlüğü konularını görüşmek üzere İçişleri, Dışişleri, Adalet ve Savunma Bakanlıkları ile Eski Eserler Dairesi yetkilileri ve Ombudsman da dahil, hükümetle sık sık bir araya gelmeye devam etmişlerdir.

ABD Din ve Küresel İşler Özel Temsilcisi Mart ayında Kıbrıs'ı ziyaret ederek müftü ve Rum Ortodoks başpiskoposu gibi beş ana dini grubun liderleri ve temsilcileriyle hem ortak olarak hem de ayrı ayrı görüşmüştür. Dini liderler arasında devam eden diyalogu, dini yerlere olan erişimi ve dini liderlerin çözüm çabalarına olan katkısını konuşmuştur. Adanın her iki tarafında da çeşitli dini

yerleri ziyaret etmiş, Kıbrıs Rum ve Maronit cemaatlerinin Kıbrıs Türk idaresi altındaki bölgelerde yaşayan üyeleriyle bir araya gelmiştir.

Büyük Elçilik çalışanları din özgürlüğü konusunu KISA (Eşitlik, Destek, Irkçılık Karşıtlığına Yönelik STÖ Hareketi) ve Future Worlds Center ile ele almaya devam etti ve Ermeni Ortodoks Kilisesi, Bahai, Budist, Rum Ortodoks, Yehova'nın Şahitleri, Yahudi, Latin, Maronit ve Müslüman Cemaatlerinin temsilcileriyle bir araya gelerek onların dini yerlere erişim, dini yerlerin durumları hakkındaki endişelerini dinlediler, din temelli ayrımcılık veya şiddet konusunda, azınlık dinlerine karşı toplumsal davranışlar ve din özgürlüğünden tamamen yararlanılmasını engelleyen unsurlara dair bilgi aldılar. Büyükelçilik yetkilileri devam etmekte olan dini liderler arası diyalogu da destekleyip karşılıklı olarak "yeşil hattın" her iki tarafındaki ibadet yerlerine yapılan ziyaretlerin devamını teşvik ettiler.

KIBRISLI TÜRKLERİN YÖNETİMİNDEKİ BÖLGE

Yönetici Özeti

Kıbrıs'ın kuzeyi 1974'ten beri, 1983'te tek taraflı olarak kendini "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" ("KKTC") olarak ilan etmiş olan Kıbrıslı Türkler tarafından yönetilmektedir. Amerika Birleşik Devletleri de dahil, Türkiye dışında başka herhangi bir ülke "KKTC'yi" tanımamaktadır. Kıbrıs Türk "anayasası" "devletin" laik olduğunu söyler ve buna bağlı olarak da kamu düzeni ve ahlakına uygun din ve ibadet özgürlüğünü tanıır. Dini törenlere ve ibadete zorla katılımı yasaklar ve din eğitiminin ancak "devlet" denetiminde verilebileceğinden bahseder. Müslümanların hayır amaçlı bağışlamış oldukları araziye ve ibadet yerlerini yöneten Evkaf'a, Evkaf yasaları uyarınca münhasır olarak kendi işlerini yönetme hakkını verir. Kıbrıslı Türk yetkililer , kuzeyde bulunan Rum Ortodoks, Maronit, Katolik ve Ermeni Ortodoks ibadet yerlerine erişimle ilgili UNFICYP aracılığıyla almış oldukları 163 talebin 109'unu onayladılar. Kıbrıslı Türk yetkililer 5 yere 40 yıldır ilk defa 5 ayın yapılmak üzere izin verdiklerini belirttiler. Mayıs ayında Kıbrıslı Türk yetkililer kiliselere erişimle ilgili getirmiş oldukları yeni kısıtlamaları duyurdular ve Rumların din özgürlüğü konusunu istismar ederek kiliselere erişim taleplerini artırarak konuyu politize ettiklerini söylediler. Bazı azınlık gruplar, faaliyetleriyle ilgili kısıtlama ve polis gözetimi olduğunu bildirmişlerdir. Başka dinlere, özellikle de Hristiyanlığa geçen Kıbrıslı Türklere karşı da siyasi eleştiri olduğu ifade edilmiştir.

Kültürel Mirasla ilgili İki Toplumlu Teknik Komitesi (KMİTT) 3 dini yeri restore ettiğini ve 5 tanesinin de restore edilmekte olduğunu belirtti. KMİTT ayrıca dini yerler de dahil 8 tane küçük çaplı kültürel miras projesini tamamladığını ve 4 tanesinin de proje tasarımını bitirdiğini belirtti.

Müftü ve Başpiskopos gibi dini liderler ise görüşmeler ve “yeşil hattın” her iki tarafındaki ibadet yerlerine ziyaretler ayarlayarak dinler arası diyalogu geliştirmeye devam etmişlerdir.

Türk askeri, askeri bölgedeki Maronit kilise ve köylerine erişimi sınırlandırmıştır.

Büyükelçilik temsilcileri, dini yerlere erişim ve kısıtlama olmayan yerlerde dini ayinlerin yapılabilmesi konusunu konuşmak üzere Kıbrıslı Türk temsilcilerle bir araya geldiler. Büyükelçilik yetkilileri Ermeni Ortodoks, Alevi Müslüman, Bahai, Roma Katolik, Yunan Ortodoks, Maronit, Protestan ve Sünni Müslüman Cemaatlerinin temsilcileriyle de Kıbrıs Türk toplumundaki din özgürlüğü konusunu ele aldılar.

I. Bölüm - Dini Demografi

Kıbrıs Türk otoritelerince yapılmış olan 2011 tarihli nüfus sayımı verilerine göre Kıbrıslı Türklerin yönetimindeki bölgede nüfus 286,000’dir ve söz konusu nüfus verilerinde dine göre bir dağılım bulunmamaktadır. Sosyologlar nüfusun %97’sinin Sünni Müslüman olduğunu tahmin etmektedirler. 10.000 kadar oldukları tahmin edilen Türk, Kürt ve Arap kökenli Alevi Müslüman göçmen işçinin bulunduğu tahmin edilmektedir ve 100-200 kadar Nakşibendi Süfi dergahı üyesi vardır. Diğer küçük gruplar arasında yaklaşık olarak 330 Kıbrıs Rum Ortodoks Kilisesi mensubu, 200 Rus Ortodoks Kilisesi mensubu, 150 Bahai, 150 Katolik Maronit Kilisesi mensubu, 180 Anglikan, 150 Yahudi, 300 Türkçe konuşan Protestan ve 40 Yehova Şahidi vardır. Ağırlıklı olarak Pentekostal ve Roma Katolik olan 450 kadar da Afrikalı öğrenci mevcuttur.

II. Bölüm Din Özgürlüğü Konusunda “Hükümetin” Duruşu

Yasal Çerçeve

Kıbrıs Türk “anayasası” açık bir şekilde “laik cumhuriyet” ifadesini kullanır ve bu kavram uyarınca da din ve vicdan özgürlüğü ile kamu düzeni ve ahlakına aykırı olmamak koşuluyla kısıtlama olmaksızın ibadet ve dini tören olanağı tanır. Zorla ibadet, zorla dini ayinlere katılım ve dini inanç temelinde cezalandırmayı ve insanların dini inançlarını açıklamak zorunda bırakılmasını yasaklar. Dini eğitimin yalnızca “devletin” denetimi altında gerçekleştirilebileceğini söyler. “Yasalar”

belli bir dini tanımaz. Bireyler kısmen bile olsa dini unsurlara dayalı bir devlet kuramaz ya da siyasi veya kişisel kazanç için dini istismar edemez veya kullanamazlar. Ancak Evkaf, Evkaf yasa ve kuralları uyarınca kendi iç işleri ile mülkünü yönetip düzenleme hakkına münhasıran sahiptir. “Anayasa” Evkaf’ın her türlü vergiden muaf olduğunu belirtir. Fakat ticari faaliyetleri, ilgili vergilere tabidir. Yönetimindeki mülklerden gelir de elde eder. “Anayasaya” göre Kıbrıslı Türk yetkililer İslam diniyle ilgili ibadetlerin gerçekleştirilmesinde ve ilgili ibadetlerin masraflarının karşılanmasında Evkafa yardımcı olmalıdırlar. Başka hiçbir dini örgüt vergi muafiyetine tabi değildir veya Kıbrıs Türk otoritelerinden sübvansiyon almaz.

1975 tarihli III. Viyana Antlaşması Kıbrıs Türk yönetimindeki bölgede yaşayan Kıbrıslı Rum ve Katolik Maronitler ile Kıbrıs Cumhuriyeti kontrolündeki bölgede yaşayan Kıbrıslı Türklere yapılacak muameleyi kapsar. Anlaşma hükümlerinde başka şeylerin yanısıra, Kıbrıslı Rumlara dini ibadet amaçlı olanaklar tanınması öngörülmüştür; orada kalmakta özgür oldukları da belirtilmiştir ve şöyle bir ifade yer almaktadır: “normal bir yaşam sürebilmeleri için onlara aralarında eğitim olanakları ve kendi dinlerinin gereklerini yerine getirebilmeleri için diğer kolaylıklar da dahil her türlü yardım sağlanacaktır.”

Kıbrıs Türk “düzenlemeleri,” Kıbrıslı Rum Ortodoks sakinlerin herhangi bir izin almaksızın Karpaz yarımadasında belirlenmiş ve iyi durumda olan üç kilisede, önceden yine Ortodoks Kilisesi tarafından belirlenmiş üç papaz aracılığıyla dini ayin veya komünyon düzenleyebileceklerini belirtmektedir; Maronitlerin, kendileri tarafından önceden belirlenmiş din adamları aracılığıyla ve iyi durumda olan dört Maronit kilisesinde herhangi bir izin almaksızın ayin ya da komünyon düzenleyebileceklerini ifade eder. Dini gruplar, önceden belirlenmiş olan bu yedi kilise dışındaki bir kilise veya manastırda ayin yapmak izni için Kıbrıs Türk yetkililerine başvuru yapmak zorundadırlar. Başvurunun değerlendirilebilmesi için ilgili tarihin söz konusu dini grup açısından önemli olması, ilgili kilise veya manastırın fiziksel olarak iyi durumda olması, askeri bölgede bulunmaması ve çifte kullanım durumunda olmaması (mesela müze) gerekmektedir. Önceden resmi olarak belirlenmiş papazlar dışındaki din adamlarının ayin yapabilmesi için de izin alınması gereklidir. Kıbrıslı Türklerin yönetiminde olan bölgedeki ayinlere katılacak olan Kıbrıslılar için de özel izin gerekmektedir. Mesela Rum Ortodoks, Katolik Maronit ve Ermeni Ortodoks Kilisesi mensupları gibi. Başvuru süreci UNFICYP aracılığı ile koordine edilir ve başvurular ayin tarihinden 10 gün önce yapılmalıdır.

“Din İşleri Başkanlığı” Kıbrıslı Türklerin yönetimindeki bölgede İslamı temsil eder. Evkaf, Müslümanlar tarafından hayır amaçlı bağışlanan malı yönetir ve “Din İşleri Başkanlığı” buradaki imamların camilerde düzenledikleri ibadetleri ve okudukları hutbeleri denetler.

Dini grupların, toplanmak ya da ibadet etmek için yetkililer nezdinde dernek olarak kayıt yaptırılmaları gerekmez. Fakat, yalnızca “İçişleri Bakanlığına” kayıtlı derneklerin ticari faaliyet yapma ve banka hesabı bulundurma hakkı vardır. Dini ve dini olmayan grupların tescil süreci aynıdır. Buna göre, “İçişleri Bakanlığına” kurucuların isimleri ile kimlik kartı fotokopileri ve derneğin tüzük ve kurallarının bir nüshasının sunulması gerekir. Dernekler vergi muafiyeti veya “hükümetin” verdiği herhangi bir fayda veya sübvansiyondan yararlanamazlar. Belirtilen esas amaç, üyelerine dini eğitim vermekse, dini grupların dernek olarak tescil edilmelerine izin verilmez .

Tüm okullarda 4 ila 8. sınıflar arasında din dersi zorunlu olarak verilmektedir. Bu eğitim ağırlıklı olarak İslama odaklanır ancak İslam’ın yanısıra karşılaştırmalı din bilgisine de yer verir. “Eğitim Bakanlığı” tarafından seçilen müfredat, Türkiye’nin Eğitim Bakanlığınca belirlenen kitaplara dayalıdır. Vasilerinin talebi üzerine gayrimüslim öğrenciler bu derse katılmaktan muaf tutulabilirler. Ancak böyle bir muafiyetin talep edilmesine yönelik belli bir resmi prosedür yoktur. Lise düzeyinde ise din dersi seçmelidir.

Kıbrıslı Türklerin hiçbir hüküm veya “yasası” zorunlu askerliğe karşı vicdani ret hakkını tanımaz. Zorunlu askerlik 12-15 ay arasında değişir ve daha sonra da yılda bir gün seferberliğe gidilmesi gereklidir.

“Hükümet” Uygulamaları

Kıbrıslı Türk yetkililer Rum Ortodoksların, Katolik Maronitlerin ve Ortodoks Ermenilerin ibadet yerlerine erişimlerini sınırlandırmaya devam ettiler. Kıbrıslı Türk otoriteler Kıbrıslı Rumların kiliselere erişim taleplerini artırarak din özgürlüğünü istismar edip, durumu politize ettiklerini söyleyerek kiliselere erişim konusuna kısıtlamalar getirdiler. Bir Rum Ortodoks manastırı ibadet için açtı ancak yine de ayin için özel izin gerekmektedir.

Otoriteler bazı kiliselerde düzenli dini ayinler yapılmasıyla ilgili kısıtlayıcı uygulamalara devam ettiler. UNFICYP yıl içinde 163 talebin geldiğini belirtti. Bunların 109’unun onaylandığını ve bir önceki yılda (2015) ise gelen 128 talepten 88’inin onaylandığı ifade edildi.

Mayıs ayında “Dışişleri Bakanlığı” dini ayinlerle ilgili yeni kısıtlamalar getirildiğini duyurdu. Basına konuyla ilgili açıklama yapan “Dışişleri Bakanı” Tahsin Ertuğruloğlu, Apostolos Andreas, St. Barnabas, ve St. Mamas kiliselerinin yıl boyunca ayinlere açık olacaklarını ancak aylık ayinlerde kullanılacak olan St. George Exorinos dışında diğer tüm kiliselerde ise yalnızca yılda bir kez dini ayin yapılabileceğini, bu ayinlerin de ya isim günü ya da Paskalya veya Noel olabileceğini belirtti. “Başbakan” Hüseyin Özgürkün de, Kıbrıslı Rumların din özgürlüğünü siyasi kazanımlar için istismar ettiklerini ve bazı kiliselerin de “siyasi sembol” haline geldiklerinden dolayı “hükümetin” bu yeni uygulamaları hayata geçirdiğini ifade etti. Ayrıca kuzeyde dini ayin yapmak üzere kasten Kıbrıslı Rumların başvuru sayısını arttırdıklarını ve bu nedenle “hükümetin” dini ayinlerle ilgili prosedürü gözden geçirerek söz konusu başvuruları ele almak üzere yeni teknik kriterler getirdiğini belirtti. “Dışişleri Bakanlığı” Müsteşarı Mustafa Lakadamyalı ise basına, polisin aynı zamanda farklı kiliselerde bulunmasının zor olduğunu söyledi.

Mayıs ayında CTP “Milletvekili” Erkut Şahali, “Dışişleri Bakanlığını” dini ayinlere getirmiş olduğu kısıtlamalardan dolayı eleştirdi. “Hükümetin” yeni kriterlerin teknik olduğu iddiasına karşı çıkan Şahali, ayinlere izin verilmesiyle ilgili kararların standart olması gerektiğini ifade etti ve “hükümeti” teknik kriterleri, kararların keyfi olmasını saklamaya yönelik bir kılıf olarak kullanmakla suçladı. Adanın birleştirilmesine yönelik devam etmekte olan görüşmelerde moderatör olan BM Kıbrıs Özel Danışmanı Espen Barth Eide kısıtlamaların iki toplumluluk ruhuna aykırı olduğunu belirtti ve Kıbrıslı Türk Lider Mustafa Akıncı’dan bu yeni politikayı düzeltmesini istedi.

Haziran ayında ise Özgürlükler ve Kültürel Haklarla ilgili BM Özel Raportörü Kıbrıslı Türk yetkilileri kilise ayinlerine getirilen kısıtlamalardan dolayı kınadı ve bu girişimlerin yaratabileceği “olası kültürel hak ve din özgürlüğü hakkı ihlalleri” konusunda endişe belirtti.

“Cumhurbaşkanı” Mustafa Akıncı “Dışişleri Bakanlığı’nın” yılda bir kez kuralına tepki gösterdi ve din özgürlüğüne getirilen kısıtlamaları desteklemediğini ifade etti. Kıbrıslı Türk STÖ’ler ve siyasi partiler de “Dışişleri Bakanlığı’nın” kararına tepki gösterdiler ve başka kısıtlamaların barış sürecine olumsuz etki yapacağını anlattılar. Kıbrıs Cumhuriyeti ile Kıbrıslı Rum din otoriteleri bu kısıtlamaları “çok olumsuz bir gelişme” olarak değerlendirdiler ve inanç özgürlüğünün saygı gösterilmesi ve korunması gereken temel bir hak olduğunu belirttiler. İsveç Büyükelçiliğinin himayesi altında dini liderlerle barış inşa etme inisiyatifi olarak kurulmuş olan Kıbrıs Barış Sürecinde Dini Yol ise bu tarz kararları “hükümet”

yetkilileri, dini cemaatler ve STÖ'ler de dahil tüm paydaşlarla konuyu ele aldıktan sonra kararlaştırmanın daha iyi olacağını belirtti.

Haziran ayında ise basın, Mağusa'da bulunan Aziz George Exorinos Kilisesi'nde, Kıbrıslı Rumlar'ın 19 Haziran'da Pentekos dolayısı ile dini ayin yapma talebini, "Dışişleri Bakanlığı'nın" reddettiği yazıldı. "Dışişleri Bakanlığı" Pentekost'un özel bir gün olmadığını söyledi.

Ocak ve Eylül ayları arasında otoriteler, tek sefer olmak üzere beş kilisede daha kilise ayinlerinin gerçekleşmesine izin verdiler. Bu kiliseler şunlardı: Argaki/Akca'y'da Timiou Prodromou Kilisesi; Neo Chorio/Minareliköy'de Neo Chorio Kilisesi; Karavas/Alsancak'ta Agia Eirini Kilisesi; Mağusa'da St. Anne Kilisesi ve Fylia/Serhatköy'de bulunan Prophet Elias Kilisesi. Böylelikle 40 yıl aradan sonra, 2013 yılının başından bu yana otoritelerin ayin yapılması amacıyla izin vermiş oldukları kilise sayısı toplamda 39'a yükseldi.

Mayıs ayında basın 150 kadar Kıbrıslı Rum'un Yıldırım köyündeki Agios Epiphaios Kilisesi'nde ayine katıldıklarını ve bu ayinin 1974 yılından bu yana burada yapılan ikinci ayin olduğunu yazdı. Ayinin 12 Mayıs'ta yapılması gerekiyordu ancak Kıbrıslı Türk otoriteler Kıbrıslı Rumların izin talep etmekte geciktiklerini ve bu nedenle ayinin 21 Mayıs'ta yapıldığını ifade ettiler.

Evanjelik Hristiyanlar da dahil bazı azınlık din grupları, polis dahil olmak üzere Kıbrıslı Türk otoritelerin faaliyetlerini izlediklerini belirtti. Bir Rum Ortodoks papaz orada yaşayan Kıbrıslı Rum toplumun gerçekleştirdiği ayini polisin kilise içerisinde kayda aldığını ve yüksek sayıda polisin orada bulunduğunu söyledi. Eylül ayında ise basın, Omorfo/Güzelyurt'ta bulunan Aziz Mamas Kilisesinde gerçekleşen dini ayinde de yoğun güvenlik önlemlerinin bulunduğunu yazdı.

Türkçe Konuşan Protestanlar Derneği (TKPD) üyeleri arasından bazı ailelerin polis baskısı nedeniyle dini ayinlere katılmaktan korktuklarını söyledi; Bu nedenle, onun yerine TKPD temsilcileri aileleri ziyaret ettiler. İbadet için ziyaret gerçekleştiren Kıbrıslı Rumlara yönelik ağır polis gözetimi devam etti. Basın, Kıbrıslı Türk polislerin, Kıbrıslı Rumların kiliseye girmelerinden önce onları tek tek aradıklarını belirtti. Kıbrıslı Türk temsilciler ise polisin orada bulunmasının amacının güvenlik sağlamak ve dini ikonlar ile eserleri korumak olduğunu ifade ettiler. Ancak, dini gruplar polisin orada bulunmasını bir gözdağı ve taciz olarak algıladıklarını ifade ettiler.

“Din İşleri Başkanlığı” 190-200 cami için 360 imamı işe aldı. Çoğunluğu oluşturan Sünni cemaati mensupları “hükümetin” imamları seçme yoluyla din işlerine müdahale ettiği endişesini dile getirdiler.

Sünni olmayan bazı Müslümanlar ise ibadet yerleri ve bu gibi yerleri inşa ettirecek finansmanlarının olmadığını belirttiler. Alevi Müslümanlar, otoritelerin kendilerine ve diğer azınlık din gruplarına eşit davranmadıklarını söyledi. Alevi Kültür Derneği ibadet yerleri olmamasından dolayı geleneklerine aykırı olmasına rağmen cenazelerini camilerden kaldırmak durumunda kaldıklarını ifade ettiler. “Devletin” Sünni Müslüman cemaate cami inşasında ve yönetiminde finansman sağlamasını kayırmacılık olarak algıladıklarını belirttiler. Bir Alevi temsilci devletin finanse ettiği 196 cami bulunduğunu ve buna karşın Aleviler için inşaatı yıllardır devam eden tek bir Cem evi (ibadet yeri) bulunduğunu söyledi.

Bir Rum Ortodoks Kilisesi temsilcisi çok az veya hiç erişimleri bulunmayan bazı dini yerlerin hasar gördüğünü veya on yıllarca ihmal edilmiş olmaktan dolayı yıkılmak üzere olduklarını ifade etti.

Rum Ortodoks dini gruplar, ikonlar dahil dini objelerin depolarda tutuluyor oldukları veya onları kutsal addeden cemaatin isteklerinin tersine müzelerde sergilendikleri konusunda şikayette bulunmaya devam ettiler.

Kıbrıslı Türk dini grupları ise yaz döneminde çocuklarını din derslerine göndermek isteyen Müslüman ebeveynlerin, laik kesimden, özellikle de “kamuda” öğretmenlik yapanlardan gelen sert eleştirilere hedef olduklarını bildirdiler.

Bazı Alevi ve Hristiyanlar okullarda verilen zorunlu din eğitiminin gereğinden fazla Sünni İslama odaklandığını ve çocukların derse girmemeyi seçmesiyle ilgili resmi bir prosedürün olmadığını belirttiler. Aleviler eğitim sisteminin Alevilere karşı ayrımcı olduğunu ve din eğitiminin onları göz ardı ettiğini belirtti. Bir Alevi temsilci ise, yalnızca Sünni İslamı teşvik eden ve öğreten dini okullarda ve Hala Sultan İlahiyat Kolejinde okuyacak olan öğrencilere 100% burs verildiğini ifade etti.

4 Kıbrıslı Türk’ün bir günlük seferberliğe gitmemelerinden dolayı “Anayasa Mahkemesinde” açılmış olan dava devam etmektedir. İki Kıbrıslı Türk, Kıbrıslı Türklerin yönettikleri bölgede vicdani retçi olduklarını belirttiler.

Türkçe Konuşan Protestanlar Derneği (TKPD), binalarının dışında bulunan tabelanın Ocak ayında yetkililer tarafından kaldırıldığını bildirdi ve bunun sebebinin de derneklerle ilgili kurallara aykırı bir tabela kullanılmış olması olarak ifade edildiğini söyledi. Eylül ayında TKPD, Kıbrıs Türk polisinin, özel bir

apartman dairesinde kalan ve ibadet etmekte olan yabancılardan oluşan 35 kişilik bir cemaati bölerek isimlerini, pasaportlarını ve kimlik bilgilerini istediklerini ifade etti. İlgili grup bunu reddederek derneğin avukatını aradı. TKPD, polisin her ay derneğe gelerek grubu kontrol edip faaliyetlerini gözlemlediğini söyledi.

Yabancı Güçlerin ve Devlet Dışı Aktörlerin Tacizi

Maronit cemaatinin temsilcisine göre Türk ordusu, Türk ordusunun kontrolündeki askeri bölgede bulunan kilise ve köylere girebilmeleri için Maronitlere sınırlı erişim vermeye devam etti. Türk ordusu, Maronitlerin Agia Marina kilisesinde yılda bir kez ayin yapmasına izin veriyor. Ancak Maronitlerin Kormakitis/Kormacit yakınlarında bulunan Marki Kilisesine erişimine izin vermedi. Asamatos/Özhan köyünde bulunan Maronitlerin Archangelos Michael Kilisesi de Türk askeri kontrolündeki bölgedeydi. Fakat burasının Pazarları düzenli olarak faaliyet gösterebilmesi için izin gerekmemektedir.

Kıbrıs Rum Ortodoks Kilisesi, Türk ordusu kontrolündeki askeri bölgede olmalarından dolayı 50-50 oranda dini yerlerin erişime açık olmadıklarını belirtti.

III. Bölüm Dini Özgürlüklerle ilgili Toplumsal Saygının Durumu

TKPD Kıbrıs Türk toplumu içinde Protestanlara karşı ayrımcılık yapıldığını bildirmeye devam etti.

İki toplumlu Kültürel Miras Teknik Komitesi ile BM Kalkınma Programı (UNDP-PFF), ibadet edenler arasında önemli bir yer olan Karpaz Yarımadası'nda bulunan Rum Ortodoks Apostolos Andreas Manastırı'nın restorasyon çalışmalarına devam etmektedir. Restorasyon çalışmasının ilk aşaması, ana kilise binasının ve ek binalarının restorasyonunu içermektedir. Bu bölüm Ekim ayında tamamlandı ve açılışı ise 7 Kasım'da gerçekleşti. Kıbrıs Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Nicos Anastasiades şu tweet'i attı: "Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar tarafından gerçekleştirilmiş olan bu renovasyon çalışmasının tamamlanması bir umut mesajı vermektedir." Projenin ikinci aşaması ise küçük bir şapel, çevresindeki binalar ve çevre düzenlemesini içermektedir. İkinci aşamanın ise 2017 yılı sonunda tamamlanmasını beklemekteyiz.

Müslüman ve Ortodoks dini liderleri, Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki Hala Sultan ve "KKTC"deki Aziz Barnabas gibi "yeşil hattın" iki tarafındaki ibadet ve hac yerlerine, kendi cemaatlerine yönelik geziler düzenleyip bu noktalarda bir araya gelerek dinler arası diyalogu teşvik etmeye devam ettiler.

IV. Bölüm. ABD Hükümetinin Politikası

Büyükelçilik temsilcileri ibadet yerlerine erişimi ve herhangi bir kısıtlama olmayan yerlerde dini ayinler gerçekleştirebilme olanağını ele almak amacıyla Kıbrıslı Türk yetkililerle bir araya gelmişlerdir.

Büyükelçilik yetkilileri ayrıca Kıbrıslı Türklerin kontrolündeki bölgede yaşayan Alevi, Roma Katolik, Bahai, Rum Ortodoks, Maronit, Protestan ve Sünni cemaatlerinin temsilcileriyle ibadet özgürlüğü ve dini yerlere erişim konularını görüşmeye devam ettiler.

Bu rapor içinde yer isimlerine yapılan tüm atıflar yalnızca referans amaçlı olup anlamı aktarmaya yöneliktir. Uzun süredir yürütülen ABD politikasının değiştiği ya da siyasi bir tanımaya işaret ettiği veya ima ettiği yönünde yorumlanmamalıdır.